

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
Вх. №	754 - 01 - 78	
Дата	13	М 2017

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ**

52
14 X

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 76, ал. 1 от ПОДНС внасям законопроект за изменение и допълнение на Закона за кредитните институции с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към ПОДНС.

Моля, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛ:

Закон за изменение и допълнение на Закона за кредитните институции

(обн., ДВ, бр. 59 от 2006 г., изм., бр. 105 от 2006 г., бр. 52, бр. 59 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 23, 24, 44, 93 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 101 от 2010 г., бр. 77 и 105 от 2011 г., бр. 38 и 44 от 2012 г., бр. 52, 70 и 109 от 2013 г., бр. 22, 27, 35 и 53 от 2014 г., бр. 14, 22, 50, 62 и 94 от 2015 г., бр. 33, 59, 62, 81, 95 и 98 от 2016 г., бр. 63 от 2017 г.)

§ 1. В чл. 13, ал. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 8:

„8. данни за лицата, които притежават пряко или непряко квалифицирано дялово участие в заявителя, включително за действителния им собственик по смисъла на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за мерките срещу изпирането на пари;“

2. Досегашните т. 8 и 9 стават съответно 9 и 10.

§ 2. Създава се чл. 34а:

„Чл. 34а. Банките уведомяват БНБ, незабавно след узнаване относно обстоятелства, които дават основания за наличието на негативно въздействие от страна на лицата, които притежават пряко или непряко над 20 на сто от акциите в капитала на банката, с оглед нейното стабилно и разумно управление.“

§ 3. В чл. 45 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в основния текст след думите „управителен орган“ се добавя „и след предварително одобрение на надзорния съвет, съответно на членовете на съвета на директорите, които не са изпълнителни членове“;

б) в т. 2 думите „акционери, притежаващи“ се заменят с „лица, които притежават пряко или непряко квалифицирано дялово участие в капитала на банката или“;

в) в т. 4 думата „лица“ се заменя с „лицата“, а накрая се поставя запетая и се добавя „както и лица, които се намират във фактическо съжителство с тях“;

г) създава се нова т. 5:

„5. лица, които банката или лице по т. 1-4 контролира пряко или непряко, включително съвместно с други лица;“

д) досегашната т. 5 става т. 6 и в нея думата „управлението“ се заменя с „управителните или надзорни органи“;

е) досегашната т. 6 става т. 7 и се изменя така:

„7. търговски дружества и други предприятия по смисъла на чл. 2 от Закона за счетоводството, в които банката или лице по т. 1-4 има пряко или непряко квалифицирано дялово участие;“

ж) досегашната т. 7 става т. 8 и в нея думите „т. 1-6“ се заменят с „1-7“;

з) създават се т. 9 и 10:

„9. лица, които упражняват пряко или непряко контрол върху банката или върху акционери с квалифицирано дялово участие в банката;

10. други лица, за които банката е установила икономическа или делова свързаност съгласно индикатори, определени в наредба“.

2. В ал. 3, т. 2 думите „ал. 1, т. 2, 3, 5, 6 и 7“ се заменят с „ал. 1, т. 2, 3, 5-10“.

3. Създават се ал. 8 и 9:

„(8) Експозициите по ал. 1 включват всеки актив или задбалансова позиция, включително деривативни договори, вземания, произтичащи от предоставянето на услуги, придобиване и продажба на активи и лизингови договори. Начинът за изчисляването на стойността на експозициите се определя с наредба на БНБ.

(9) АLINEЯ 1 се прилага и при промяна на условията по експозициите като предоговаряне на лихвата и предоставяне на гратисен период.“

§ 4. Създават се чл. 45а-45в:

„Чл. 45а. (1) Банките са длъжни да приемат и прилагат вътрешни правила и процедури за установяване, наблюдение и докладване на експозициите към лица по чл. 45, ал. 1.

(2) Правилата и процедурите по ал. 1 включват механизъм за проследяване на линията на контрол или квалифициран акционерен дял до действителния собственик на лицата по чл. 45, ал. 1 от ЗКИ.

Чл. 45б. Банките съставят и представят в БНБ отчет за експозициите към лица по чл. 45, ал. 1 във форма, съдържание и срок, определени в наредба.

Чл. 45в. Българската народна банка приема наредба по прилагането на чл. 45-45б.“

§ 5. Създава се чл. 74а:

„Чл. 74а. Банките прилагат насоките, препоръките и другите мерки, приети от Европейския банков орган, които се отнасят до тях и за които БНБ е оповестила, че спазва съгласно чл. 79а, ал. 1, т. 2.“

§ 6. В чл. 79а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думата „следва“ се заменя със „спазва“, а думата „стандартите“ се заличава.

2. Създава се ал. 3:

„(3) Българската народна банка може да издава наредби, указания или други актове за въвеждане на изисквания, критерии и условия, произтичащи от насоките, препоръките и другите мерки по ал. 1, т. 2.“

Вносител:

МОТИВИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за кредитните институции

Целта на предложените изменения е да бъде усъвършенствана регулаторната рамка на банковия надзор, като бъде постигнато съответствие с препоръките от доклада на Програмата за оценка на финансовия сектор /FSAP/ и с поетите от Българска народна банка /БНБ/ ангажменти в отговор на доклада.

1. Във връзка с препоръка, свързана с критериите за лицензиране, проектът въвежда допълнително условие в чл. 13 от ЗКИ за представяне на данни за действителния собственик на акционери с квалифициран или по-висок дял в дружество, обект на лицензионна процедура. Предлага се създаването на нов чл. 34а, с оглед въвеждане на задължение за банките да предоставят на БНБ информация, в случаите, когато са им станали известни обстоятелства, които дават основания за наличието на негативно влияние на лицата, които пряко или непряко притежават над 50 на сто от капитала.

2. Във връзка с поети от БНБ ангажменти за промяна в обхвата на чл. 45 от ЗКИ, с оглед разширяване на кръга от лица, чиито експозиции следва да се третират като експозиции към свързани с банката лица, са предложени изменения в този член. Целта на предложените изменения е да се усъвършенства режима за регулиране на риска, произтичащ от експозициите, които банките формират към свързани с тях лица-администратори на банката, нейни акционери с квалифициран или по-висок дял, лица които контролират банката, дъщерни дружества на банката и другите определени като свързани с банката лица (вътрешни експозиции).

2.1. В допълнение на изискването за формиране на вътрешни експозиции само с единодушното решение на Управителния съвет на банката, се предвижда експозициите да се одобряват и от Надзорния съвет, съответно от членовете на Съвета на директорите, които не са изпълнителни членове. По този начин ще се постигне съответствие с предоставените контролни функции на Надзорния съвет и ще се създаде още една гаранция за ограничаването на риска при формирането на вътрешни експозиции. Същият подход се предвижда и при изменение на условията на експозициите, изразяващо се в предоговаряне на лихвата, предоставяне на гратисен период, отписването им или предприемането на действия по принудително изпълнение.

2.2. Разширява се обхвата на вътрешните експозиции, като се допълва кръга от лица, които следва да се считат за свързани с банката, предвид влиянието, което могат да окажат върху нейната дейност или върху нейни акционери. Освен акционери, като свързани с банката лица се определят и лицата, които притежават непряко квалифицирано участие в банката, лицата, по отношение на които банката или свързани с нея лица притежават квалифициран дял или упражняват контрол, както и лицата, които упражняват контрол върху банката или върху нейни акционери с квалифициран дял. Тези изменения са насочени да препятстват възможността за заобикаляне на регулатора, определящ максимално допустимия размер на формирани от банката вътрешни експозиции, като се цели осигуряване на допълнителен механизъм, че кредитната дейност на банките се осъществява без конфликт на интереси, при спазване на принципа за равнопоставеност и независимост, и при ограничаване на риска от кредитни концентрации. С наредба на БНБ ще бъдат определени конкретни индикатори за идентифицирането на свързаност, произтичаща от икономически и делови връзки. Така ще се постигне цялостно наблюдение върху вътрешните експозиции и надзорната оценка на риска, свързан с тези експозиции.

2.3. С предложените изменения се постига яснота не само относно кръга от лица, чиито експозиции се третират като експозиции към свързани с банката лица, но и видовете сделки, които водят до формиране на вътрешна експозиция. В тази връзка с проекта се предлага въвеждането на дефиниция за понятието „експозиция“, относимо към прилагането на чл. 45.

2.4. Предвижда се начинът, по който ще се отчитат тези експозиции да се уреди в наредба, като се създаде специална отчетна форма, при което ще бъде създаден надзорен инструмент за текущото наблюдение относно размера и характеристиките на този вид експозиции.

2.5. Въвежда се задължение банките да приемат и прилагат вътрешни правила за формиране, наблюдение и докладване на вътрешните експозиции, което ще допринесе за ефективното прилагане на новите разпоредби, по-добра качествена оценка на рисковете, произтичащи при формиране на вътрешни експозиции и тяхното ограничаване. Проектът предвижда изискванията към вътрешните правила да се уредят в наредба, което ще позволи детайлизиране на уредбата и постигане на яснота при изготвянето и въвеждането им.

3. На трето място, законопроектът предвижда създаването на нови разпоредби – нов член 74а и нова точка 3 на чл. 79а, ал. 1, свързани с необходимостта от създаване на

правен механизъм за въвеждане в националната правна рамка на насоките, препоръките и други мерки на Европейския банков орган /ЕБО/, които приема на основание чл. 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010. Чрез новия член 74а се цели да бъде поставено на законово ниво задължение за спазване от страна на банките на приложимите към дейността им насоки и препоръки на ЕБО с оглед осигуряване на последователно и непротиворечиво прилагане на правно обвързващите актове на Съюза. С въведената нова алинея 3 на чл. 79а се предвижда възможност за БНБ да въвежда чрез наредби изисквания, критерии и други обективни условия, предмет на насоки и препоръки, с оглед превръщането им в задължителни нормативни разпоредби. По този начин ще бъде осигурено, че при прилагането на нормативно установените регулаторни изисквания БНБ като компетентен орган и банките ще тълкуват и прилагат законодателната рамка еднакво, последователно и непротиворечиво, следвайки общите политики, методологии, указания и мерки, издадени от ЕБО в рамките на неговата компетентност.

ВНОСИТЕЛ:

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието*

1. Дефиниране на проблема:

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

Промените в Закона за кредитните институции се налагат във връзка с препоръките на Програмата за оценка на финансовия сектор (FSAP)

А. Във връзка с втора препоръка, свързана с критериите за лицензиране, проектът въвежда допълнително условие в чл. 13 от ЗКИ за представяне на данни за действителния собственик на акционери с квалифициран или по-висок дял в дружество, обект на лицензионна процедура.

Б. Във връзка с поети от БНБ ангажименти за промяна в обхвата на чл. 45 от ЗКИ, с оглед разширяване на кръга от лица, чиито експозиции следва да се третират като експозиции към свързани с банката лица са предложени изменения в този член. Целта на предложените промени е да се усъвършенства режима за регулиране и контрол на риска, произтичащ от експозициите, които банките формират към свързани с тях лица - администратори на банката, нейни акционери с квалифициран или по-висок дял, лица които контролират банката, дъщерни дружества на банката и другите определени като свързани с банката лица.

В. Законопроектът предвижда създаването на нови разпоредби - нов член 74а и нова точка 3 на чл. 79а, ал. 1, свързани с необходимостта от създаване на правен механизъм за въвеждане в националната правна рамка на насоките, препоръките и други мерки на Европейския банков орган /ЕБО/, които приема на основание чл. 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

Констатирани са следните основни проблеми:

По точка А:

- при подаване на заявлението за издаване на лиценз, липсва информация за действителния им собственик по смисъла на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за мерките срещу изпирането на пари;

По точка Б:

- изискването досега е формирането на експозиции към лицата определени в чл. 45 от ЗКИ да става само с единодушното решение на управителния съвет на банката;
- досега съществуващата възможност е била предпоставка за заобикаляне изискванията на регулатора, определящи максимално допустимия размер на формирани от банката експозиции към свързани лица поради стеснения им обхват;
- рискове от слабости в процеса на цялостното наблюдение на такива експозиции и в надзорната оценка относно риска, свързан с тях;
- липса на отчетност от страна на банките;
- липса на изискване за приемане и прилагане на вътрешни правила;

- липса на конкретна дефиниция за понятието „експозиция“, относимо към прилагането на чл. 45.

По точка В:

липса на задължение за банките, разписано в нормативен акт, да спазват насоките и препоръките на ЕБО;
различия в практиките в банките;

1.2. Отишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Заложените към момента изисквания по отношение на експозиции към свързани с банките лица се нуждаят от усъвършенстване с цел подобряване контрола на поетия риск; в критериите за издаване на лиценз липсва изискване за осигуряване на информация, свързана с действителния собственик; а така също и правно основание, което да въвежда задължителност на спазването на насоките и препоръките на Европейския банков орган.

Тъй като става въпрос за изисквания, подлежащи на регламентиране на законово ниво, не е възможно посочените по-горе действия да бъдат извършени единствено посредством организационни мерки, без приемане на изменения в съответните нормативни актове.

В следствие, по линия на Точка Б, в специална за целта наредба на БНБ, ще бъдат разписани подробно изискванията към банките относно отпускане на кредити към свързани с тях лица. С тази наредба ще бъдат определени конкретни критерии за идентифицирането на свързаност, произтичаща от икономически и делови връзки. По този начин ще се подобри процеса по надзорно наблюдение на кредитните институции и в частност на експозициите към свързани с банките лица, както и качеството на надзорната оценка на риска, свързан с тези експозиции.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт, или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Последващи оценки на нормативния акт не са извършвани.

2. Цели:

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Целта на предложените изменения е да бъде усъвършенствана регулаторната рамка на банковия надзор, като бъде постигнато съответствие с препоръките от доклада на Програмата за оценка на финансовия сектор (FSAP) и с поетите от Българска народна банка /БНБ/ ангажименти в отговор на доклада. В тази връзка, се предвижда въвеждането на следните нови разпоредби:

По Точка А:

- допълнително условие в чл. 13 от ЗКИ за представяне на данни за действителния собственик на акционери с квалифициран или по-висок дял в дружество, обект на лицензионна процедура;

По точка Б:

- в допълнение на изискването за формиране на експозиции към свързани с банките лица само с единодушното решение на управителния съвет на банката, се предвижда експозициите да се одобряват и от надзорния съвет, съответно от членовете на съвета на директорите, които не са изпълнителни членове;
- разширява се обхвата на експозициите към свързани с банките лица, като се допълва обхвата на лицата, които следва да се считат за свързани с банката, предвид влиянието, което могат да окажат върху нейната дейност или върху нейни акционери; освен акционери, като свързани с банката лица се определят и лицата, които притежават непряко квалифицирано участие в банката лицата, по отношение на които банката или свързани с нея лица притежават квалифициран дял или упражняват контрол, както и лицата, които упражняват контрол върху банката или върху нейни акционери с квалифициран дял;
- дефиниция за понятието „експозиция“, относимо към прилагането на чл. 45 от ЗКИ;
- предвижда се начинът, по който ще се отчитат тези експозиции да се уреди в наредба, като се създаде отчетна форма, чрез която текущо да се наблюдават размера и характеристиките на този вид експозиции.;
- въвежда се задължение банките да приемат и прилагат вътрешни правила за формиране, наблюдение и докладване на експозиции към свързани с тях лица, което ще допринесе за ефективното изпълнение на новите разпоредби, по-добра оценка на рисковете, произтичащи от формиране на такива експозиции, както и тяхното ограничаване.

По точка В:

- чрез новия член 74а се цели да бъде поставено на законово ниво задължение за спазване от страна на банките, на приложимите към дейността им насоки и препоръки на ЕБО с оглед осигуряване на последователно и непротиворечиво прилагане на правнообвързващите актове на Съюза;
- с въведената нова алинея 3 на чл. 79а се предвижда възможност за БНБ да въвежда чрез наредби изисквания, критерии и други обективни условия, предмет на насоки и препоръки, с оглед превръщането им в задължителни нормативни разпоредби.

3. Идентифициране на заинтересованите страни:

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

1. Кредитните институции в Р България
2. Управление „Банков надзор“ на БНБ

4. Варианти на действие:

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на

действие от страна на държавата, включително варианта „без действие“.

Вариант 0 „Без действие“ и Вариант 1 „Приемане на ЗИД на ЗКИ“.

Вариант за действие 0 „Без действие“:

При този вариант ще се наблюдават редица проблеми, основните от които са:

- репутационен риск за БНБ, тъй като няма да е изпълнила препоръките от доклада на Програмата за оценка на финансовия сектор (FSAP) и с поетите от нея ангажименти в отговор на доклада;
- риск от недобри практики в корпоративното управление в банките с цел заобикаляне изискванията на регулатора;
- липса на нормативно основание за адекватни мерки от страна на Управление „Банков надзор“;
- прилагане на остаряла уредба, която не е в синхрон с други изисквания, и произтичащи от това проблеми при прилагането ѝ;
- проблеми при идентифицирането на действителния собственик;
- неизпълнение на ангажименти, произтичащи от правото на ЕС;
- неспазване от кредитните институции на насоките и препоръките на ЕБО.

Вариант за действие 1 „Приемане на ЗИД на ЗКИ“:

При този вариант ще бъдат осигурени:

- усъвършенствана регулаторна рамка на банковия надзор;
- усъвършенства режима за регулиране на риска, произтичащ от експозициите, които банките формират към свързани с тях лица;
- в областта на корпоративното управление в банките - съответствие с предоставените контролни функции на надзорния съвет;
- ограничаване риска от кредитни концентрации;
- по-добри възможности за реакция на надзорния орган и засилено превантивно действие;
- проследяване на действителния собственик на акционери с квалифициран или по-висок дял в дружество, обект на лицензионна процедура;
- създаване на възможност БНБ, като компетентен орган, и банките от друга страна да тълкуват и прилагат законодателната рамка еднакво, последователно и непротиворечиво, следвайки общите политики, методологии, указания и мерки, издадени от ЕБО в рамките на неговата компетентност;
- осъвременена нормативна уредба -чрез постигане на посочените по-горе цели.

5. Негативни въздействия:

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

При Вариант 0 ще се наблюдават описаните в т. 4 проблеми, като те биха имали значително негативно въздействие. По отношение на компетентните органи, за БНБ няма да е налице възможност за реакция на някои проблеми, които се констатират в практиката и не попадат понастоящем в обхвата на законовите изисквания. За кредитните институции няма идентифицирани промени при този вариант. При липса на въвеждане на препоръките на Програмата за оценка на финансовия сектор (FSAP),

би се стигнало до репутационни проблеми не само за БНБ, но и за Република България.

Осъществяването на Вариант 1 е свързано с някои допълнителни разходи за банките, свързани с разписването на вътрешните правила, както и наличие на известно отчетно бреме, поради въвеждането на нова отчетна форма.

6. Положителни въздействия:

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

При Вариант 0 няма положителни въздействия.

При Вариант 1 са налице значителни ползи, които ще доведат до усъвършенстване на рамката за банковия надзор, надзорния процес, а така също и до по-добра качествена оценка на рисковете, произтичащи при формиране на вътрешни експозиции и тяхното ограничаване, при процедурата по лицензиране на банките, както и при въвеждане на европейските изисквания в областта на банковия надзор.

7. Потенциални рискове:

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

Не са идентифицирани възможни конкретни рискове от приемането на ЗИД на ЗКИ.

8.1. Административната тежест за кредитните институции:

Ще се повиши

Ще се намали

Няма ефект

Ще се повиши административната тежест за кредитните институции от гледна точка на засилените изисквания спрямо вътрешното им управление, както и разходите и задълженията им по изпълнение на новите изисквания.

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

Със ЗИД на ЗКИ се въвеждат допълнения към режима на надзор и регулиране на експозициите на банките към свързани лица. Новият режим е аналогичен с този, въведен с Регламент 575/2013 г. в областта на големите експозиции.

Със ЗИД на ЗКИ се въвежда задължение за банките да изпълняват насоки и препоръки на ЕБО, за които Българската народна банка ще има право да издава наредби, предписания или други актове за въвеждането им.

9. Създават ли се нови регистри?

За вътрешни цели в рамките на Управление „Банков надзор“, ще се създаде регистър на насоките и препоръките на ЕБО.

Когато отговорът е „да“, посочете колко и кои са те

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия

(МСП)?

- Актът засяга пряко МСП
 Актът не засяга МСП
 Няма ефект

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

- Да
 Не

12. Обществени консултации:

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

По проекта на ЗИД на ЗКИ ще бъде проведена обществена консултация с Асоциацията на търговските банки в България.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

- Да
 Не

Основната част от предложените със ЗИД на ЗКИ промени не са насочени към транспониране на актове на ЕС, но отделни разпоредби са свързани с въвеждане на изисквания на европейското законодателство и добрите практики. Актовете на ЕС, във връзка с които са предвидени изменения, са:

Принципи за ефективен банков надзор на Базелския комитет за банков надзор;

Насоки на ЕБО за свързаните лица, които ще залегнат в бъдещата Наредба по прилагане на чл. 45 от ЗКИ;

Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган).

Моля посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

Оценка на въздействието на ниво Европейски съюз не е извършена.

ВНОСИТЕЛ: